

Programmatie van duaal leren in het gewoon secundair onderwijs en programmatie in het deeltijds beroepssecundair onderwijs - schooljaar 2021- 2022

*Advies over de programmatieaanvragen voor duale
opleidingen in het gewoon SO en voor opleidingen van
het DBSO*

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies op vraag van Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 11/12/2020

Uitgebracht door de Raad Secundair Onderwijs op 21 januari 2021 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: Technische werkgroep Programmaties duaal leren op 16 en 17 december 2020 en 5 januari 2021

Dossierbeheerder: Eric d'Hooghe en Ewoud De Sadeleer

1 Regelgevend kader¹

1.1 Procedure

De Vlor ontving op 11 december 2020 de adviesvraag over de programmatieaanvragen voor duale structuuronderdelen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs (dual so) en voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso) voor het schooljaar 2021-2022. Het betreft 487 aanvragen van 89 scholen voor dual so en 3 aanvragen van 3 scholen voor dbso.

1.1.1 Duaal leren in het gewoon voltijds onderwijs

Voor het schooljaar 2021-2022 is programmatie mogelijk voor duale structuuronderdelen in het tso en bso waarvoor de standaardtrajecten werden goedgekeurd. Een programmatie moet goedgekeurd worden door de Vlaamse Regering na advies van de Vlor, de SERV, de onderwijsinspectie en AGODI.

De duale structuuronderdelen kunnen ingericht worden door:

- de scholen voltijds SO;
- de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs:
Daar waar aan een voltijdse secundaire school een niet-autonoom centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs verbonden is, heeft de programmatie betrekking op de school én op het centrum, maar beslist het bestuur waar het structuuronderdeel wordt ingericht;
- de syntra.

De programmatieregels gelden voor elk van die aanbieders. Voor de programmaties dual leren in het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 3 brengt de Vlor een apart advies uit.

1.1.2 Deeltijds beroepssecundair onderwijs

Vanaf het schooljaar 2021-2022 worden in het stelsel leren en werken voor het eerst programmatieregels voor opleidingen ingevoerd.² Die programmatieregels gelden niet alleen voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs maar ook voor de leertijd. Een programmatie moet goedgekeurd worden door de Vlaamse Regering na advies van de Vlor, de Onderwijsinspectie en AGODI.

Onder programmatie van een opleiding wordt de oprichting verstaan van een op 1 oktober van de twee onmiddellijk voorafgaande schooljaren niet georganiseerde en/of louter erkende opleiding, met de bedoeling deze opleiding voor financiering (gemeenschapsonderwijs) of subsidiëring (overige netten) in aanmerking te laten komen. Hoewel 1 oktober een referentiemoment is op het vlak van programmaties en een programmeerbare opleiding niet meer na 1 oktober kan worden opgestart, is elke opstart (met ten minste één regelmatige leerling) - die niet onder de definitie van "programmatie" valt van een opleiding na 1 oktober in het stelsel van leren en werken wél toegelaten. Dat verschilt van de regeling in het voltijds secundair onderwijs.

¹ [Omzendbrief SO 61 'Programmatie in het voltijds gewoon secundair onderwijs'](#) (3.4)

² [Idem.](#) (4)

Dat betekent dat een opleiding die een centrum beoogt te organiseren in het schooljaar 2021-2022 moet worden geprogrammeerd als het centrum die opleiding noch op 1 oktober 2019 noch op 1 oktober 2020 met ten minste één regelmatige leerling heeft ingericht.

Op het vlak van programmatie wordt een onderscheid gemaakt tussen vrij programmeerbaar, programmeerbaar mits goedkeuring door de Vlaamse Regering en niet programmeerbaar. Dat onderscheid is gebaseerd op een lijst bestaande uit 31 genummerde clusters van inhoudelijk verwante opleidingen en een extra cluster met resterende niet-verwante opleidingen. De opleidingen die in deze lijst niet voorkomen zijn niet-programmeerbaar. Dat zijn opleidingen die in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs op termijn niet geconcordeerd of omgezet maar geschrapt zullen worden.

Concordanties binnen het stelsel voor Leren en Werken volgen een eigen tijdsplan dat nog door de Vlaamse Regering dient te worden vastgelegd. Die zal – alvast voor wat de start betreft – afwijken van de concordanties binnen het gewoon voltijds secundair onderwijs. Van zodra de Vlaamse Regering de omzettingsskalender voor die opleidingen vastlegt, zal die worden gecommuniceerd naar de betrokken scholen en centra.

1.2 Criteria voor de beoordeling van de programmatieaanvragen

De programmatieaanvragen moeten gemotiveerd worden en bij de beoordeling wordt rekening gehouden met deze criteria:

1	de eventuele beperkingen of voorwaarden (zoals frequentie, geografische inplanting, ...) die vanuit macrodoelmatigheid aan het aanbod van het structuuronderdeel zijn gekoppeld;
2	de kwantitatieve en kwalitatieve behoeften voor het aanbod van secundair onderwijs in de onderwijszone in kwestie met het oog op vervolgonderwijs of toetreding tot de arbeidsmarkt;
3	de keuzevrijheid van ouders en leerlingen;
4	de studiecontinuïteit van leerlingen binnen de aanbieder duaal leren of binnen de scholengemeenschap;
5	de getroffen voorbereidingen op het vlak van materiële infrastructuur en leermiddelen die voldoende en gepast zijn met het oog op de te verwerven competenties van het geprogrammeerde structuuronderdeel;
6	de aantoonbare samenwerkingsmogelijkheden met lokale arbeidsmarktactoren en de bedrijfswereld;
7	de afspraken die met andere lokale onderwijsinrichters, binnen en buiten de scholengemeenschap in kwestie, zijn gemaakt over een rationeel en transparant studieaanbod;
8	de afstemming binnen het overlegforum duaal leren waaronder de school of het centrum, als aanbieder, ressorteert.

2 Beschrijving van de programmatieaanvragen duaal leren in het gewoon secundair onderwijs

Gezien de veelheid aan programmatieaanvragen is het zinvol om de totaliteit van de programmatieaanvragen te analyseren en een inschatting te maken van het landschap voor duaal leren. Het Vlor-secretariaat baseert zich voor die analyse op de tabellen van AGODI met daarop een overzicht van de aanvragen enerzijds en de leerlingenaantallen anderzijds, aangevuld met een aantal indicatoren.

Stagning aantal vragen

Het aantal leerlingen dat een duaal traject volgt, neemt sinds 2016 jaarlijks toe. In de schooljaren 2016, 2017, 2018 en 2019 volgden respectievelijk 126, 461, 1093 en 1680 leerlingen een duale opleiding. Er zijn nog geen cijfergegevens van 2020 beschikbaar.

Er zijn dit jaar 487 aanvragen van 89 scholen, ten opzichte van 491 aanvragen in 2019. Dat is een lichte daling met 4 dossiers of 0,81%. We kunnen hier dus spreken van een stagnatie.

Heraanvragen

94 van de 487 dossiers zijn heraanvragen. 67 daarvan werden vorig jaar al goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De scholen en centra moeten het structuuronderdeel echter opnieuw aanvragen omdat zij geen leerlingen hadden ingeschreven in het duale traject op 1 oktober 2020 of omdat de werkplek de samenwerking heeft stopgezet.

Verschillen in aantal aanvragen

Er zijn grote verschillen in het aantal duale structuuronderdelen dat de scholen aanvraagt. Sommige scholen vragen veel opleidingen tegelijk aan. Voor het merendeel is dat echter beperkt tot maximaal vier aanvragen. Zowel de langzame opstart of uitbreiding van het aanbod duale trajecten, als de aanvraag van veel duale trajecten tegelijkertijd, is te begrijpen. Veel duale trajecten aanvragen, kan ingegeven zijn vanuit verschillende motieven:

- Vanuit schoolorganisatorisch oogpunt is het gemakkelijker om personeel specifiek in te zetten voor duaal leren (bijvoorbeeld voor trajectbegeleiding) als er een minimumgrens wordt bereikt van het aantal leerlingen in duale trajecten;
- Scholen geven aan dat het in de opstartfase gemakkelijker is om telkens een beperkt aantal kwaliteitsvolle leerwerkplekken te vinden voor meerdere opleidingen, dan veel kwaliteitsvolle leerwerkplekken voor één opleiding;
- De hervorming van het stelsel leren en werken tot een systeem van duaal leren waardoor scholen en centra de transitie maken van leren en werken naar duaal leren.

Aantal aangevraagde programmatiedossiers per school/centrum	Aantal scholen/centra (n=89)
1	30
2	11
3	8
4	9
5	4

6	3
7	3
8	2
9	2
10	1
11	2
12	2
13	1
14	3
15	1
16	1
18	3
25	1
29	1
32	1

De grote aantallen aanvragen komen vooral van centra voor deeltijds onderwijs (cdo) en syntra.

Studiegebieden

De 487 aanvragen zijn als volgt verdeeld over de verschillende studiegebieden:

Studiegebied	Aantal aanvragen	% t.o.v. het totaal
Auto	26	5.3%
Bouw	63	12.9%
Chemie	3	0.6%
Grafische communicatie en media	8	1.6%
Handel	61	12.5%
Hout	37	7.6%
Koeling en warmte	25	5.1%
Land- en tuinbouw	49	10.0%
Lichaamsverzorging	11	2.2%
Maritieme opleidingen	1	0.2%
Mechanica-elektriciteit	63	12.9%
Mode	3	0.6%
Personenzorg	18	3.7%
Sport	2	0.4%
Textiel	2	0.4%
Toerisme	4	0.8%
Voeding	97	20.1%
Onbekend	14	2.9%
Totaal	487	100%

Verdeling over onderwijsvormen en graden

	bso		tso	
2 ^{de} graad	191	39,1%		
3 ^{de} graad	100	20,7%	2	0,4%
Se-n-Se			12	2,4%
Specialisatiejaar	182	37,3%		
Totaal op 487	473	97,13%	14	2,87%

Net zoals de vorige jaren worden heel wat programmaties aangevraagd voor structuuronderdelen in de specialisatiejaren van het bso. Dat is niet verwonderlijk, want de specialisatiejaren bso en ook Se-n-Se-opleidingen lenen zich bijzonder goed voor duale trajecten. Werkplekieren is er meestal al sterk uitgebouwd, de leerlingen zijn arbeidsrijp en veel zelfstandiger en hebben al een aantal basiscompetenties verworven.

Toch zien we ook een significante stijging van aanvragen in de tweede graad. Wellicht heeft dat te maken met de uitbreiding van de duale studierichtingen van 79 naar 104 en met de eerder aangehaalde transitie van leren en werken naar duaal leren.

De Vlor is tevreden met de grote interesse voor duaal leren bij heel wat scholen en centra. We merken wel een stijging in het aantal structuuronderdelen, maar verhoudingsgewijs niet van het aantal ingeschreven leerlingen in duale trajecten. Bijkomend aanbod leidt dus niet per se tot meer instroom in duaal leren. Het is niet vanzelfsprekend om daarvoor een oorzaak aan te duiden. De relatieve onbekendheid van duaal leren bij ouders en leerlingen, kan hier aan de basis liggen. De initiatieven die tot nu toe genomen zijn om duaal leren bekend te maken, hebben nog niet geleid tot de verhoopte stijging van het leerlingenaantal. Ook scholen zijn nog zoekende om duaal leren een plaats te geven in hun aanbod.

Daarnaast speelt natuurlijk ook de beschikbaarheid van voldoende leerwerkplekken. Voor veel bedrijven is het duale systeem nieuw. Bovendien zijn er toch wel een aantal administratieve en pedagogisch-didactische verplichtingen verbonden aan de samenwerking met scholen voor een duale opleiding.

Vanuit die context blijft het dan ook belangrijk dat zoveel mogelijk scholen de kans krijgen om duaal leren uit te bouwen, de duale trajecten langzaam te laten groeien en verder in te zetten op de kwaliteit en de bekendheid van duaal leren en de ondersteuning voor bedrijven.

Scholen gaan ook heel anders om met de programmatie van duale structuuronderdelen. Gezien de onzekerheid over de toekomst van leren en werken, vragen de cdo en syntra veel structuuronderdelen aan. Aan de ene kant gaan ze er van uit dat ze mee zullen moeten stappen in het duale systeem om bestaanszekerheid te hebben, hoewel duaal leren niet steeds tegemoetkomt aan de noden van hun doelgroep.³ Anderzijds zijn ze verplicht veel verschillende structuuronderdelen aan te bieden om hun nog onbekende doelgroep te kunnen bedienen. De

³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Laat leren en werken niet zomaar inkantelen in duaal leren](#), 10 oktober 2019.

Vlor begrijpt en steunt dat de cdo en syntra door de vele aanvragen zich zo goed als mogelijk willen voorbereiden op het volgende jaar en op de instroom van leerlingen die ze verwachten.

Voltijdse scholen doen meer gerichte aanvragen in lijn met hun huidige aanbod. Een leerling kan dan kiezen tussen het niet-duale of het duale traject, of voor een opleiding waarbij de duale aanpak duidelijk interessanter is.

3 Beoordeling van de dossiers

- Als de Vlor na bespreking van het dossier oordeelt dat een aanvraag in voldoende mate beantwoordt aan het geheel van de beoordelingscriteria (zie deel 3.1 en 3.2), dan wordt aan die aanvraag een gunstig advies verstrekt. Gunstige adviezen worden niet verder gemotiveerd tenzij extra duiding gewenst is. Die duiding staat dan in deel 5.
- Als de Vlor na bespreking van het dossier oordeelt dat een aanvraag in onvoldoende mate beantwoordt aan een of meer beoordelingscriteria (zie deel 3.1 en 3.2), dan wordt aan die aanvraag een ongunstig advies verstrekt. Ongunstige adviezen worden eveneens kort gemotiveerd in deel 5.
- In de tabel in bijlage zijn alle adviezen over de individuele dossiers af te lezen.

3.1 De criteria uit de regelgeving⁴

De Vlor stelt vast dat er voor de verschillende criteria andere interpretaties mogelijk zijn en verwijst daarbij naar een overleg tussen de verschillende adviesgevers waaruit dat ook bleek. Het zou goed zijn als aanvragers wat meer duiding zouden krijgen over wat een criterium precies inhoudt en wat er verwacht wordt aan motivering. Nu stellen we vast dat ze daar heel verschillend mee omgaan, wat tot grote kwantiteits- en kwaliteitsverschillen in de dossiers leidt. Of de criteria voldoende specifiek zijn voor duaal leren – het zijn op een na dezelfde criteria als voor niet-duaal aanbod – wordt best meegenomen in de evaluatie van duaal leren.

Hierna geeft de Vlor aan hoe we de criteria gehanteerd en geïnterpreteerd hebben en welke bezorgdheden er rond leven.

3.1.1 Macrodoelmatigheid (criterium 1) en de kwantitatieve en kwalitatieve behoeften voor het aanbod van secundair onderwijs in de onderwijszone in kwestie met het oog op vervolgonderwijs of toetreding tot de arbeidsmarkt (criterium 2)

De Vlor gaat ervan uit dat het aantal inschrijvingen ook voor de nieuwe programmaties initieel relatief beperkt zal zijn en dat er voor een aantal opleidingen waarschijnlijk geen inschrijvingen zullen zijn. De redenen daarvoor hebben we hierboven beschreven.

Bij de beoordeling van de criteria 1 en 2 hebben we ook gebruikgemaakt van een tabel die werd aangeleverd door SYNTRA Vlaanderen en die per standaardtraject informatie bevat over:

- of de opleiding opleidt tot een knelpuntberoep;
- VDAB-cijfers over vacatures;
- de VDAB-studie voor schoolverlaters;

⁴ Omzendbrief SO 61 van 5 februari 1999, § 3 en 4

- het aantal erkende leerwerkplekken.

De sectoren kregen de kans om die informatie aan te vullen met advies over het aantal keer dat een opleiding kan worden aangeboden, rekening houdend met de kansen op de arbeidsmarkt. Voor enkele opleidingen werd één of een beperkt aanbod per provincie gesuggereerd. De Vlor wijst erop dat dat niet tegemoetkomt aan de keuzevrijheid en de gemiddelde mobiliteit van de leerlingen.

Het aantal programmatieaanvragen per standaardtraject werd vergeleken met de cijfers uit de tabel. De Vlor komt tot de conclusie dat er voor geen enkele opleiding te veel programmatieaanvragen ingediend werden, zeker gezien het lage gemiddeld aantal inschrijvingen per duaal traject en rekening houdend met de ondersteuning die sectorale partnerschappen en regionale overlegfora voorzien als scholen in eerste instantie onvoldoende leerwerkplekken vinden. Daarenboven verwacht de Vlor dat er bedrijven een erkenning zullen aanvragen naar aanleiding van een concrete vraag van een school om een duaal traject op te starten.

Tot slot vindt de Vlor het belangrijk dat scholen bij de opstart van duaal leren de kans krijgen om zowel de expertise als het netwerk van leerwerkplekken stapsgewijs uit te bouwen.

3.1.2 Keuzevrijheid (criterium 3)

De Vlor respecteert het principe van de keuzevrijheid van ouders en leerlingen tussen vrij en officieel onderwijs.

3.1.3 Studiecontinuïteit (criterium 4)

De Vlor adviseert alle programmatieaanvragen positief van specialisatiejaren of Se-n-Se-opleidingen die zich situeren in een studiegebied waarvan de school al een tweede jaar van de derde graad duaal organiseerde. Leerlingen die een derde graad in een duaal traject hebben gevolgd, moeten immers de mogelijkheid hebben om hun specialisatiejaar of Se-n-Se ook duaal te volgen. In punt 2 werd al beargumenteerd waarom duaal leren bij uitstek geschikt is voor het specialisatiejaar en Se-n-Se-opleidingen.

3.1.4 Materiële infrastructuur, samenwerking met lokale arbeidsmarktactoren en bedrijfswereld (criterium 5 en 6)

De Vlor adviseert alle programmatieaanvragen gunstig voor duale structuuronderdelen die behoren tot een studiegebied dat de school al aanbiedt vanuit de idee dat de materiële infrastructuur, inhoudelijke expertise en netwerken van bedrijven aanwezig zijn voor de programmatie van een duaal traject. Voor alle aanvragen waarbij het om een studiegebied gaat dat de school nog niet aanbiedt, is de motivering in het dossier doorslaggevend voor het advies. Voor deeltijds beroepssecundair onderwijs hebben we gekeken naar het aanbod van gelijkaardige opleidingen.

De samenwerking met de lokale arbeidsmarktactoren en bedrijfswereld is uiteraard cruciaal om duale trajecten vorm te geven. De Vlor heeft wel een aantal vragen bij de beoordeling van dit criterium:

- Moeten er al effectieve leerwerkplekken zijn op het moment van aanvraag van de programmatie? Aangezien de Vlor verwacht dat het om een relatief beperkt aantal leerlingen gaat, is dat geen noodzaak. De scholen hebben meestal een eigen netwerk en moest dat niet volstaan, kan er een beroep worden gedaan op ondersteuning;
- Er zijn grote verschillen in de manier waarop aanvragers dit criterium motiveren. Het is dan ook niet duidelijk wat er verwacht wordt. Moet er al contact geweest zijn of volstaat de intentie? Moeten er bewijsstukken aangeleverd worden?

3.1.5 Afspraken met andere lokale onderwijsverstrekkers (criterium 7)

De Vlor richt zich voor de beoordeling van dit criterium op het akkoord van de scholengemeenschap dat bij het aanvraagdossier gevoegd moet zijn.

3.1.6 Afstemming binnen overlegforum (criterium 8)

Ook vorig jaar gaf de Vlaamse Regering enkele scholen een negatieve beoordeling omdat er in hun dossier geen advies van het provinciaal overlegplatform bijgevoegd was. Dat is echter geen ontvankelijkheidscriterium en de Vlor vreest dat er op die manier mogelijk een niet-decretaal vastgelegd extra adviesorgaan in het leven wordt geroepen. Daarnaast wijst hij erop dat dit criterium planlast veroorzaakt. De Vlor heeft vragen bij het nut van die extra procedure en stelt vast dat dit opnieuw een onduidelijk beoordelingscriterium is.

Het geheel van de criteria zoals hierboven beschreven, is gehanteerd bij de beoordeling van de aanvragen. Alle aanvragen die de Vlor volgens een of meer van bovenstaande criteria zondermeer gunstig adviseert, worden niet verder gemotiveerd. De adviezen die extra duiding vragen, komen in deel 5 aan bod.

3.2 Bijkomende criteria

Om de grote hoeveelheid aanvragen te behandelen, werd er gekozen voor een clustering aan de hand van de criteria uit de regelgeving maar ook van een aantal bijkomende criteria:

3.2.1 Heraanvraag

- Als een aanvraag al goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering, maar niet ingericht omdat in het daaropvolgende schooljaar geen leerlingen werden ingeschreven, adviseert de Vlor ook gunstig.
- Indien een aanvraag in een vorige ronde afgekeurd werd door de Vlaamse Regering, zal de Vlor onderzoeken in welke mate de motivering van dat oordeel opgevolgd werd in de heraanvraag.

We onderscheiden hier volgende motiveringen:

1. Het dossier bevat geen verslag of uittreksel van het provinciaal of regionaal overlegforum duaal leren.

De Vlor gaat er door de ontvankelijkheid van de dossiers vanuit dat de betrokken scholen dit in orde hebben gebracht. Daarnaast wijzen we er nog eens op dat het advies van het provinciaal overlegplatform geen ontvankelijkheidscriterium is (zie 3.1.6). Zij krijgen dan ook een gunstig advies.

2. De potentiële leerlingenstroom is te beperkt.
Deze aanvragers kunnen in een recente omgevingsanalyse de leefbaarheid en potentiële instroom aantonen en kregen een gunstig advies.

3. Het aangevraagde structuuronderdeel wordt reeds aangeboden binnen de scholengemeenschap en in de onderwijszone waartoe de school behoort. Indien de school kan aantonen dat de aanvraag aansluit bij haar huidig aanbod of dat de nodige afspraken gemaakt zijn, krijgt dit een gunstig advies.

3.2.2 Transitie van deeltijds onderwijs naar duaal

Het stelsel leren en werken wordt momenteel omgevormd tot een systeem van duaal leren. Een gevolg daarvan is dat, vooral centra voor deeltijds leren en syntra, een groot aantal aanvragen indient.

Indien scholen of centra een programmatie indienen om die transitie te bewerkstelligen, wordt de programmatie gunstig geadviseerd.

4 Algemene opmerkingen

4.1 Communicatie naar de scholen

Bij de communicatie aan de scholen over de aanvragen moet ook duidelijk blijken dat het gaat om programmaties voor het schooljaar 2021-2022 en dat, als er geen leerlingen ingeschreven zijn op 1 oktober 2021, er een nieuwe programmatieaanvraag moet ingediend worden voor het schooljaar 2022-2023.

4.2 Gedoogjaar

Indien een school na een gunstige beoordeling van de Vlaamse regering van een programmatieaanvraag het daaropvolgende schooljaar geen leerlingen inschrijft voor dat structuuronderdeel, moet ze een nieuwe aanvraag indienen indien ze het structuuronderdeel opnieuw wenst in te richten. Vanaf er één leerling werd ingeschreven, wordt dit beschouwd als een gedoogjaar en dient er het daaropvolgende schooljaar geen nieuwe aanvraag ingediend worden. De Vlor is van mening dat scholen die het eerste schooljaar geen leerlingen inschreven, ook dat schooljaar als een gedoogjaar moeten kunnen beschouwen. Op die manier hoeven ze geen heraanvraag in te dienen het daaropvolgende schooljaar. Dat zou ook een administratieve vereenvoudiging betekenen.

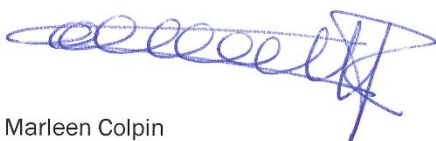
4.3 Transitie van leren en werken naar duaal leren

Het stelsel leren en werken wordt momenteel hervormd tot een systeem van duaal leren. Daarvan getuigen de centra die veel aanvragen doen. Die transitie vraagt veel van scholen, zowel op vlak van personeel als van logistiek. Centra voor deeltijds onderwijs moeten deze

omschakeling maken, maar kunnen het aanbod dbso nog niet concorderen naar een duaal aanbod. Zij moeten voor duaal leren nog een programmatieaanvraag indienen, gebaseerd op de lijst van alle duale opleidingen die mogelijk zullen zijn op 1 september 2021.

Concordanties binnen het stelsel voor Leren en Werken volgen een eigen tijdsplan dat nog door de Vlaamse Regering dient te worden vastgelegd. Dat zal – alvast voor wat de start betreft – afwijken van de concordanties binnen het gewoon voltijds secundair onderwijs. Voor de omschakeling naar de eindtermen voor de tweede graad, lijkt het voor de Vlor beter om de concordanties en de omzettingsskalender van de Vlaamse Regering voor deze opleidingen af te wachten.

Hierna volgt het concrete advies per dossier. Dat wordt niet gepubliceerd op de website van de Vlor.

Marleen Colpin
secretaris Raad Secundair Onderwijs

Saskia Lieveyns
voorzitter Raad Secundair Onderwijs